
(בלק ד') וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה

פתורה, עירו.

ויש אומרים:

כשולחני היה, שהיו מלכי אומות העולם נמלכים בו, כשולחני הזה שהכל מריצין לו..

ויש אומרים:

מתחלה פותר חלומות היה. חזר להיות קוסם, וחזר לרוח הקדש.

(בלק א') וירא בלק

זה שאמר הכתוב: **הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט** (דב' לב ד).

כי לא הניח הקב"ה לאומות העולם פתחון פה לעתיד לבא לומר, שאתה רחקתנו ולא נתת לנו כמו שנתת לישראל בעולם.

מה עשה הקדוש ברוך הוא?

כשם שהעמיד מלכים חכמים ונביאים לישראל, כך העמיד לאומות העולם, ונבדקו מלכיהם ונביאיהם וחכמיהם של ישראל עם מלכיהם ונביאיהם וחכמיהם של אומות העולם. העמיד שלמה מלך על כל הארץ.

וכן עשה לנבוכדנצר, שנאמר: וגם את חית השדה נתתי לו לעבדו (ירמיה כז ו).

זה בנה בית המקדש ואמר כמה רננות ותחנונים.

וזה החריבו וחרף וגדף, ואמר: אעלה על במתי עב אדמה לעליון (ישעי יד יד).

נתן לדוד עושר, לקח הבית לשמו.

נתן להמן עושר, לקח אומה שלמה לטבחה.

וכל גדולה שנטלו ישראל, את מוצא שנטלו האומות כיוצא בה.

העמיד משה לישראל שהיה מדבר עמו כל זמן שירצה.

העמיד להם בלעם, מדבר עמו כל זמן שירצה.

ראה מה בין נביאי ישראל לנביאי האומות.

נביאי ישראל מזהירין את האומות על העבירות.

וכן הוא אומר: נביא לגויים נתתיך.

ונביאים שהעמיד מן האומות, נותנים פרצה לאבד את הבריות מן העולם הבא.

ולא עוד, אלא כל הנביאים היו במידת רחמים על ישראל ועל אומות העולם.

שכן ישעיה אומר: על כן מעי למואב ככנור יהמו וגו' (ישעי טז יא).

וכן יחזקאל אומר: בן אדם שא על צור קינה (יחז' כז ב).

ונביאי אומות העולם, היו במידת אכזריות, שזה עמד לעקור אומה שלמה חנם על לא דבר. לכך נכתבה פרשת בלעם, להודיע למה סלק הקדוש ברוך הוא רוח הקדש מאומות העולם, שזה עמד מהם, וראה מה עשה: